

LAUSUNTO PIRKANMAAN HYVINVOINTIALUEEN HYVINVOINTIKERTOMUKSESTA JA –SUUNNITELMASTA 2023-2026

Mänttä-Vilppulan kaupunginhallitus esittää lausuntonaan Pirkanmaan hyvinvointialueen hyvinvointikertomuksesta ja suunnitelmasta 2023-2026 seuraavaa:

Suunnitelmassa on kuvattu hyvin tavoitteet, niiden toteutumista edistävät suunnitelmat sekä esimerkein johdettu ne toimenpiteet, jotka kaupungissa tukevat suunnitelman toteutumista. Suunnitelmaosioihin onkin jo kaupungissa olemassaolevat toimintamallit, mutta osa vaatii vielä panostusta tai toimintatapojen muutosta, esimerkiksi Hyvän mielen kunta-tarkistuslista ja Turvallinen tila –toiminta.

Tärkeää on myös se, että suunnitelma on riittävän konkreettisella tasolla, jotta sen noudattaminen ja implementointi kaupungin toimintoihin on mahdollista. Lisäksi suunnitelmassa on huomioitava ja ymmärrettävä paikalliset olosuhteet ja eroavaisuudet sekä kuntien erilaiset resurssit ja taloudelliset tilanteet. On huomioitava jo olemassa olevat toimintamallit, jotka saattavat jo toteuttaa tavoitteen, vaikka eivät olekaan suunnitelmassa mainittuja formaatteja. Ne ovat usein paikallisiin olosuhteisiin vuosien myötä hioutuneita ja yhteisesti hyväksytyjä sekä hyväksi havaittuja malleja, joiden korvaaminen muulla mallilla ei aina ole helppoa paikallisessa toimintaympäristössä. Monitoimijuus on paitsi haste, myös suunnaton voimavara, joka tulee tunnistaa.

Kaupungin kannalta on keskeistä se, että Hyvinvointialueen hyvinvointisuunnitelma tukee vahvasti myös kaupungin hyte-kertoimien saavuttamista ja sitä kautta valtionosuuden kokonaisuutta. Tällä on merkitystä hyvinvointityön resurssien kannalta ja se näkyy kaupungin mahdollisuuksissa panostaa ennalta ehkäisevään ja hyvinvointityöhön. Tähän toivotaan Pirhalla vahvaa sitoutumista.

Vaikka digipalveluihin tulee panostaa, on muistettava, että niiden vaihtoehtona on aina oltava myös lähipalvelut. Digitaalisesti tuotetut ja jalkautuvat palveluiden suunnittelu ja toteuttaminen ovat vielä kesken ja pilotoimatta. Emme voi tietää niiden tavoittavuutta ja vaikuttavuutta. Lisäksi osa väestöstä jää niiden ulottumattomiin. Usein ajatellaan, että digipalveluista syrjäytyvät ovat

ikäihmisiä, mutta tutkimusten mukaan uutena ryhmänä ovat myös nuoret aikuiset, joiden kyky ymmärtää hallinnon kieltä on vailinainen. Digipalveluiden vastavoimana on myös valtion asiointipalveluverkon purkaminen ja keskittäminen, joka vaikeuttaa myös kuntien mahdollisuutta tukea ja auttaa niitä, joiden digiasiointi toteutuu ainoastaan tukitoimien avulla.

Hyvinvointisuunnitelman toteutumisessa keskeistä on myös eri osapuolien selkeä vastuunjako sekä jatkuva dialogi hyvinvointityöstä vastaavien tahojen välillä sekä minimitasen määrittäminen eri toimintojen työnjaossa. Tärkeää osaamisen lisäämisessä ja voimavarojen oikeassa kohdentamisessa sekä toimintojen monipuolistamisessa ja rikastamisessa on myös vetovastuun vaihtuminen eri työryhmien ja toimintojen osalta. Näin emme jää paikoillemme vaan saamme uusia näkökulmia eikä kukaan uuvu ja leipäänny tehtävissään.

Suunnitelmassa olisi tärkeää huomioida jokaisen asukkaan asukkaan oma rooli oman ja lähiyhteisönsä hyvinvoinnin aktiivisena ja vastuullisena toimijana. Asukas tarvitsee yhteiskunnan tukea hyvinvointia edistävien valintojen tekemiseen, mutta suurin osa hänen elämästään tapahtuu muualla kuin Pirhan tai kunnan järjestämien palveluiden puitteissa. Kunnallisalan kehittämissäätiön tekemän tutkimuksenkin mukaan valtaosa eli 92 % suomalaisista ajattelee, että yksilön tulisi olla vastuussa itse erittäin tai melko paljon omasta hyvinvoinnistaan.

Mänttä-Vilppulan kaupungin osalta on huomioitava myös erityisesti, että terveydenhoidon toimijana on Mäntänvuoren Terveys Oy, joka toimii Pirhan kanssa tekemänsä sopimuksen mukaisesti. Kaupungilla ei ole enää HVA-uudistuksen jälkeen kosketuspintaa yhtiöön edes yhtiön hallituksen jäsenpaikan kautta. Tämän yhteistyön luomisessa Pirhan sopimuksella ja Pirhalla on keskeinen rooli.

Hyvinvointialueen suunnitelma 2023-2026 tukee Mänttä-Vilppulan vuoden 2024 suunnitelmaa, jossa edelleen ovat samat painopisteet, mutta pääkohteena lapset ja nuoret sekä tulokulmina hyvinvointi, osallisuus sekä kansainvälisyys. Käytännössä toimiva malli suunnitelmien jalkauttamiseen olisi se, että vetovastuu eri ryhmillä (hyvinvointiryhmä, EPT ryhmä, perhekeskustoimijat, kohtaamispaikkatoimijat jne.) vaihtuisi vuosittain. Näin jokaisen hyte-toimijan näkemys tulisi painotettua selkeästi vuosittain ja jokainen toimija joutuisi sitoutumaan työhön ja tavoitteisiinsa. Näin ryhmä muodostuisi yhdelle toimijalle liian raskaaksi. Myös käytännön asioihin tarvitaan hyvinvointialueen tukea ja neuvotteluvoimaa etenkin terveyspalveluiden ollessa Pirhan solmiman sopimuksen alaista toimintaa.

Pirhalta toivotaan toimenpiteitä sen edistämiseksi, että esim. Puhti-raporttiin saataisiin kaupungin hyvinvointikoordinaattorille käyttöoikeudet. Hyvinvointityössä on keskeistä se, että moniulotteisessa ja monitoimijaisessa

toimintaympäristössä voidaan toimintaa johtaa tiedolla sekä seurata toimenpiteiden tehokkuutta ja vaikuttavuutta. Puhti-raportti on osa tätä tiedolla johtamisen kokonaisuutta.

Pirkanmaan hyvinvointialueen lakisääteinen hyvinvointikertomus ja -suunnitelma 2023–2026: Osa-alueittaiset kommentit

1. Yksilöllisten hyvinvointia edistävien valintojen mahdollistaminen

Tarjoamme asiakasryhmät huomioiden eri tavoin, ymmärrettävästi ja saavutettavasti tietoa hyvinvointia edistävästä valinnoista ja helpotamme niiden tekemistä arjen ympäristössä:

- Kunnan verkkosivuilla on julkaistu hyvinvointia ja terveyttä edistävien (HYTE-) palveluiden tarjotin ja palvelut on kuvattu PTV:n mukaisesti;
- Kunnan HYTE-palveluiden tarjotin on linkitetty Pirhan alueelliseen elintapaohjauksen palvelutarjottimeen. Kotisivu-uudistuksen jälkeen näkyvyys lisääntyy entisestään.
- Kunnassa on nimetty ja resursoitu vastuuhenkilöt hyvinvointia ja terveyttä edistävien palveluiden kehittämiseksi.
- PUHTI-indikaattorit eivät ole saatavilla käyttäjäoikeuksien puuttuessa: emme saa tietoa esim. siitä lisääntyvätkö kunnan alueella terveelliset ruokaostokset tai kasvaako liikuntalisenssien määrä.
- Autetaan järjestöjä ilmoittamaan toiminnastaan Lähellä.fi-verkkopalvelussa, josta tiedot siirtyvät PTV:n kautta hyvinvointialueen palvelualustoille.
- Autetaan järjestöjä kehittämään hyvinvointia ja terveyttä edistäviä palveluita ja viestimään niistä aktiivisesti järjestön verkkosivuilla sekä Lähellä.fi-verkkopalvelussa.

Puutemme riskitekijöihin varhaisessa vaiheessa (tunnistaminen, puheeksi ottaminen, koulutus ja tieto, toimintamallit, vastuut

- Kunnassa on yhteinen Teams alusta, jolla välitetään tietoa HYTE-aiheisista koulutuksista ja materiaaleista.
- Kunnalla ja Pirhalla on yhteisiä palvelupolkuja. Yhteisiä palvelupolkuja toivotaan saatavan lisää.
- Kunnan henkilöstön koulutussuunnitelmissa on mukana HYTE-aiheiden tunnistaminen, puheeksi ottaminen ja palvelupolulle ohjaaminen vuonna 2024
- Ei tietoa siitä kehittääkö järjestö aktiivisesti palvelupolkujaan yhteistyössä Pirhan kanssa, mutta on tiedotettu ja neuvottu mm. Pirhan avustushauissa.

Tarjoamme ja kehitämme matalan kynnyksen ohjausta ja neuvontaa sekä edistämme saavutettavien hyvinvointia tukevien palveluiden tarjonnan kehittymistä koko hyvinvointialueella

- Kunnan verkkosivulla tiedotetaan säännöllisesti kunnan tarjoamista hyvinvointia ja terveyttä edistävästä palveluista.
- Kunnalla ei ole Arkeen Voimaa – toimintamallia käytössä
- Kunta tukee tukihenkilökouluttautumista mm. yleisavustusten kautta.
- Kunnalla ja Pirhalla on yhteisiä palvelupolkuja, esim. liikuntarec polku. PUHTI-indikaattorit eivät ole saatavilla käyttäjäoikeuksien puuttuessa: emme saa tietoa esim. siitä lisääntyvätkö kunnan alueella terveelliset ruokaostokset tai kasvaako liikuntalicenssien määrä.
- Autetaan järjestöjä kehittämään hyvinvointia ja terveyttä edistäviä palveluita ja viestimään niistä aktiivisesti järjestön verkkosivuilla sekä Lähellä.fi-verkkopalvelussa.
- Järjestö tarjoaa matalankynnyksen tapahtumia tai liikuntaryhmiä ja autetaan järjestöjä viestimään niistä aktiivisesti järjestön verkkosivuilla sekä Lähellä.fi-verkkopalvelussa.

2. Liikkumisen ja aktiivisuuden edistäminen

Mahdollistamme saavutettavaa ja esteetöntä liikkumista ja kulttuurista osallistumista sekä tuemme arkiaktiivisuutta

- Kunnan poikkihallinnollinen työryhmä päivittää vuonna 2023 liikuntasuunnitelman, josta johdetaan tavoitteita kaikille kunnan toimialoille. Pohjaselvitys on jo valmis.
- Kunta viestii aktiivisesti liikkumismahdollisuuksista ja tarjoaa matalankynnyksen tapahtumia tai liikuntaryhmiä.
- Kunta kehittää yhteistyössä sidosryhmiensä kanssa matalan kynnyksen mahdollisuuksia harrastamiseen ja vapaa-aikaan: toimenpiteinä mahdollisesti esim. harrastamisen mallin jatkokehittäminen, (Kaikukortti,) järjestö- ja vapaaehtoistoiminnan kehittäminen, maksuttoman harrastamisen mahdollistaminen, taloudellisin perustein, vapaaoppilaspaiikat ym.
- PUHTI-indikaattorit: ei voida selvittää, katso yllä.
- Autetaan järjestöjä viestimään aktiivisesti liikkumismahdollisuuksista ja tarjoamaan matalankynnyksen tapahtumia tai liikuntaryhmiä.

Laadimme alueellisen liikuntaneuvonnan ja -ohjauksen prosessin hyvinvointialueen ja kuntien yhteistyönä sekä otamme käyttöön kulttuurihyvinvoinnin palvelutarjottimen

- Kunnassa on nimetty ja resursoitu vastuhenkilöt alueellisen liikuntaneuvonnan prosessin kehittämiseen ja alueelliseen kulttuurihyvinvoinnin yhteistyöhön
- Kunta kehittää ja ylläpitää kaikille kuntalaisille avointa kynnyksetöntä elintapa/liikuntaohjausta ja kulttuuripalveluita
- Kunnassa kehitetään hyvinvointia ja terveyttä edistäviä palvelupolkuja sekä kunnan sisällä että yhdessä Pirhan kanssa

- PUHTI-indikaattorit: ei voida selvittää, katsu yllä. HUOM; tarkoitus Mänttä-Vilppulassa on, että palautuvat koronarajoituksia edeltävälle tasolle.
- Jotta järjestössä kehitetään hyvinvointia ja terveyttä edistäviä palvelupolkuja sekä järjestön sisällä että yhdessä kunnan ja Pirhan kanssa on asia yhtenä yleisavustusperusteena.

Hyvinvointialueen kaikissa toimipisteissä tunnistamme, otamme puheeksi ja ohjaamme liikuntaneuvontaan sekä hyvinvointia tukevien kulttuuripalvelujen pariin

- Liikuntaneuvonta toimii kunnassa ja sinne on toimivat, yhdessä sovitut ohjautumisenprosessit käytössä.
- Kunnassa on käytössä liikuntalähete ja kulttuurilähete.
- Kunnassa toimii Harrastamisen Suomen malli/ Lupa harrastaa, Lupa liikkua toiminta.
- PUHTI-indikaattorit: ei voida selvittää. Katso yllä.
- Autetaan järjestöjä tarjoamaan matalan kynnyksen liikuntaryhmiä ja ohjataan omia asiakkaita/kävijöitä näiden pariin ja tiedotetaan julkisen sektorin matalan kynnyksen toiminnasta

3. Mielen hyvinvoinnin edistäminen ja tukemine

Vahvistamme mielen hyvinvointia tukevien toimintamallien käyttöä sekä mielen hyvinvointia tukevaa osaamista kaikessa toiminnassa

- Kunnassa otetaan käyttöön Hyvän mielen kunta - tarkistuslista
- Lapsille ja nuorille opetetaan varhaiskasvatuksessa ja koulussa tunne- ja hyvinvointitaitoja.
- Varhaiskasvatuksessa ja kouluissa on tulossa käyttöön Mielen hyvinvoinnin työkalupakki ja vuosikello.
- Nuorille järjestetään teematunteja, joilla painotetaan mm. itsetuntemusta, tunne- ja vuorovaikutustaitoja sekä omien rajojen asettamista.
- Järjestöissä tarjotaan eri kohderyhmille matalan kynnyksen toimintaa tukea ja keskusteluapua, johon on helppo osallistua
- Järjestöissä on asiatuntemusta mielen hyvinvoinnin tukemisessa

Kehitämme matalan kynnyksen palveluita ja lisäämme niiden saavutettavuutta

- Kunnassa toimii Hengaamo ja sohvaamo
- Kunnassa on perustettu kohdennettuja liikuntaryhmiä ja ystäväryhmiä seuratoiminnan ulkopuolella oleville lapsille ja nuorille kuten Harrastamisen suomen malli, kv kerho, vähävaraisten harrastustakuu
- Kunnassa on tarjolla avointa varhaiskasvatusta ja perheliikuntaryhmiä; Tilojen mahdollistaminen järjestöille on toteutettu. MLL ja muut tahot tarjoaa perhejumppaa, perhekahvilaa, Kaupungin puolesta on vauvaintukurssit ja perheuintilippu. Avoin päiväkotitauolla. +65v.

maksuton kuntosalikortti kaupungin saleille. Vilppulankoskella esteettömät laiturit. Mäntänvuorella esteettömän liikkumisen polku.

- Kunnassa on käytössä toimintamalleja, joilla mahdollistetaan matalan kynnyksen kohtaamisia; Tulossa mm. mummun ja vaarin tupa, kohtaamispaikkatoimijoiden yhteistyö alkanut.

Kohtaamispaikkatoimijoiden yhteistyö, nuorisotilat, järjestöille toimintatilat, kuntosaliryhmä, lähiklubitoiminta, puistojumpat, ulkoilutapahtumat, toimintakyvyn testaukset yms

- Järjestössä on käytössä toimintamalleja, joilla mahdollistetaan matalan kynnyksen kohtaamisia.

Tuemme pirkanmaalaisia tekemään arjessa päihdeettömyyttä tukevia valintoja

- Kunnassa järjestetään ehkäisevän päihdetyön (Ept-) tapahtuma vuosittain yläkouluille.

- Kunnassa järjestetään ehkäisevän päihdetyön (Ept-) tapahtuma vuosittain ikääntyneille.

- Kunnassa on nimetty Ept-vastuhenkilö

- Varhaiskasvatus, perusopetus ja nuorisopalvelut tarjoavat **systemaattisesti** monitahoista päihdevalistusta

- Kunnassa on ehkäisevän päihdetyön suunnitelma ja toimeenpanon vuosikello

- Kunta järjestää päihdeettömiä ikärajoittomia kulttuuri- ja liikuntatapahtumia ja tapaamispaikkoja

- Järjestöissä on päihdeettömyyttä tukevaa säännöllistä matalan kynnyksen toimintaa

4. Osallisuuden ja yhteisöllisyyden lisääminen

Kehitämme osallisuuden ja yhteisöllisyyden rakenteita, toimintatapoja, vaikuttamiskanavia, eri väestöryhmien osallisuuteen liittyvää tiedonkeruuta sekä saavutettavaa viestintää

- Edistetään osallisuutta palautteen keruutapojen ja järjestöyhteistyön menetelmien avulla

- Yhdistetään THL:n osallisuusindikaattori johonkin kuntalaisten tiedonkeruuseen tai kyselyyn

- Otetaan Osallistava budjetointi pysyväksi käytännöksi vuodesta 2023 lähtien

- Kunnalla on osallisuus- ja vuorovaikutussuunnitelma

- Kunnassa on kirjattu suunnitelma sen vanhus- ja vammaisneuvostojen tehtävistä

- Järjestöt keräävät hyvinvointitietoa sekä kokemustietoa ja välittää tietoa julkisen sektorin toimijoille

- Järjestöissä on matalan kynnyksen osallistumismahdollisuuksia

Tuemme pirkanmaalaisia osallistumaan oman ja lähiyhteisönsä hyvinvoinnin edistämiseen ja kehitämme yhdessä osallistumisen kynnyksiä madaltavia toimintatapoja

- Kunnassa on kirjallinen ohje päätösten ennakkoarviointimenetelmän (EVA-) käytöstä asioiden valmistelussa ja päätöksenteossa
- Kunnalla on toimiva rakenne järjestöyhteistyöhön
- Kuntalaisia ja järjestöjä on mukana hyvinvointityön työryhmissä kuten Kohtaamispaikkatoimijat, peketoimijat, ept toimijat
- Järjestöjen edustajia on mukana kunnan hyvinvointityön työryhmissä
- Järjestöt toimivat aktiivisesti järjestöyhteistyön verkostoissa ja tekevät yhteistyötä kunnan ja hyvinvointialueen kanssa
- Järjestöjä autetaan viestimään aktiivisesti osallistumismahdollisuuksista järjestön verkkosivuilla sekä Lähellä.fi-verkkopalvelussa

Teemme yhteistyötä eri järjestöjen kanssa osallisuuden ja yhteisöllisyyden lisäämiseksi

- Kunnassa toimii yhdistysfoorumi
- Kunnalla on toimiva rakenne järjestöyhteistyöhön
- Kunnassa on nimetty ja resursoitu henkilö koordinoimaan kunnan järjestöyhteistyötä
- Järjestöt toimivat aktiivisesti järjestöyhteistyön verkostoissa ja osallistuvat julkinen- järjestö-yhteistyörakenteiden kehittämiseen ja toimintaan

5. Arjen turvallisuuden lisääminen ja hyvinvointia edistävä elinympäristö

Luomme hyvinvointia ja terveyttä edistäviä turvallisia lähiympäristöjä yhteistyössä eri toimijoiden kanssa sekä vahvistamme kiusaamisen aktiivista ehkäisyä

- Kunnassa on suunnitelma kiusaamisen ja väkivallan ehkäisemiseksi varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa
- Koulu yhteisöissä panostetaan kiusaamisen ja häirinnän ehkäisemiseen ryhmäytymisen, tunnetaitojen kehittämisen, mediakasvatuksen ja turvataitojen keinoin
- Maankäytön suunnittelussa huomioidaan liikkumiseen kannustavat lähiympäristöt
- Kunta tukee lähiluonnon ja luonnonympäristöjen saavutettavuutta
- Kunnassa ei ole vielä käytössä Yhteiset turvallisemman tilan periaatteet
- Järjestöissä on monipuolista tukea, apua ja toimintaa, joka lisää turvallisuuden tunnetta ja ehkäisee syrjäytymistä

Tunnistamme väkivaltariskin ja hyödynnämme monialaista arviointia sekä konsultaatio- ja tukirakenteita

- Kunnassa on systemaattisesti koulutusta väkivaltariskin tunnistamiseksi ja puheeksi ottamiseksi eri alojen toimijoille
- Kunnassa ei ole nimetty ja resursoitu väkivaltatyöryhmää
- Kunnassa on suunnitelma kiusaamisen ja väkivallan ehkäisemiseksi varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa
- Nuorisotyössä ei ole käytössä Ankkuri-toimintamallia
- Väkivalta- ja kriisityötä tekevät järjestöt viestivät aktiivisesti toiminnastaan ja ovat mukana tiiviisti monialaisessa yhteistyössä Pirhan ja kuntien kanssa

Lisäämme yhteistyötä pelastuslaitoksen, hyvinvointialueen sotepuolen ja kuntien välille, jotta riskien ennakointi ja turvallisuustaso alueella paranee

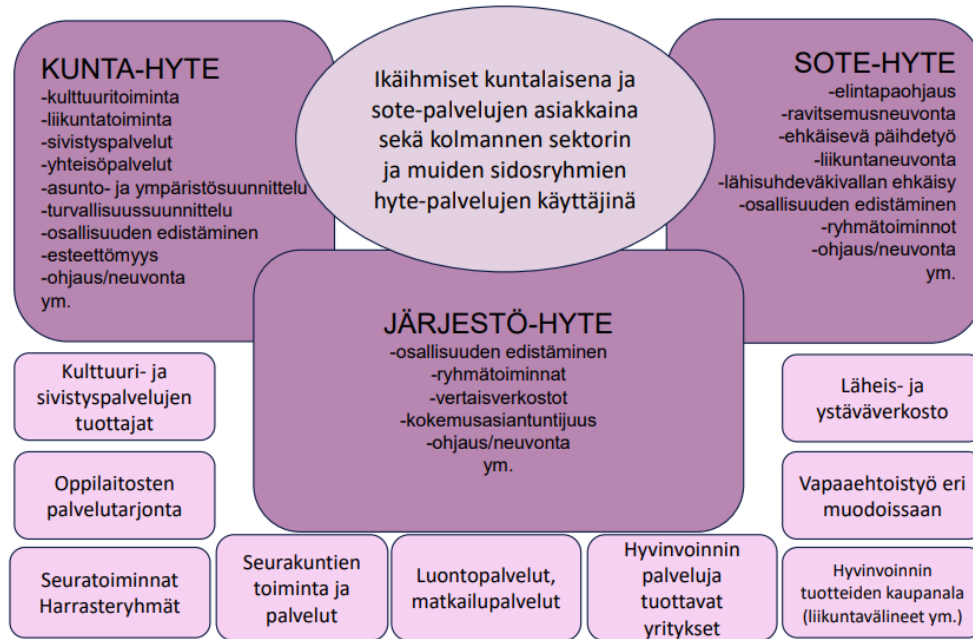
- Kunnassa nimetään vastinparit yhteistyöhön pelastuslaitoksen ja Pirhan sote-toimintojen kanssa heti kun siihen tulee pyyntö
- Kunnan turvallisuussuunnitelmassa ei ole kuvattu Ankkuritoiminnan yhteistyörakenteita
- Kunnan turvallisuussuunnitelmassa ei ole kuvattu Pakkatoiminnan yhteistyörakenteita
- Järjestökentän turvallisuutta edistävä toiminta sekä kriisivalmius on hyödynnettävissä alueella

Vanhusneuvosto ja vammaisneuvosto ovat lisäksi pyytäneet lausunnossa kiinnittämään huomiota seuraaviin asioihin:

Vanhusneuvosto pyytää muistuttamaan, että se on antanut jo lausuntonsa IKI2035 ohjelmaan sekä palveluverkkoselvitykseen.

Ikääntyneet

Lähitori -toiminnan kehittämisessä tulee huomioida selkeämpi vastuujaako. Esim. alla olevassa kuvassa soteen liitetään RYHMÄTOIMINNOT, silti niitä keskusteluissa tuodaan ilmi kunnan tehtäväksi. Mänttä-Vilppulassa kunta tekee jo ennaltaehkäisevää työtä laajasti mm. liikunnan, ryhmien, järjestöjen, ept:n ja elintapaneuvonnan osalta.

Kysymyksessä ovat määritelmällisesti yli 65- vuotiaat ihmiset (ikäntyneet), jotka eivät vielä tarvitse varsinaisesti ikäihmisille kohdistettuja varsinaisia hoitotoimenpiteitä vaan ennaltaehkäisevää toimintaa, josta HV-alue vastaa lain mukaan yhteistoiminnassa kunnan kanssa.

Pirha on määritellyt toimenpiteille tavoitteet ja luonnostellut toimenpiteitä hyvin yleisluontoisesti. Tämä merkitsee sitä, että konkreettisten toimenpiteiden suunnittelu ja toteutus jäävät paikallisille toimijoille. Tämä johtaa siihen, että keskeiseksi toimijaksi muodostunee Lähitori, jonka toiminnan kehittäminen sisältyy tavoitteisiin. Kunnissa on järjestetty omaa ennaltaehkäisevää hyvinvointia lisäävää ja ylläpitävää toimintaa eri tavoin ja eri laajuudessa, osassa kunnista lähitori/kotitori nimikkeen alla. Koska Pirha asettaa ikäntyneiden hyvinvoinnin edistämiseen tähtäävään ennaltaehkäisevään toimintaan tavoitteita, nousee Lähitorin neuvontafunktion ja kuntien järjestämän toiminnan koordinointi ratkaisevaan asemaan. Vanhusneuvosto kysyy, olisiko syytä kehittää Lähitorin ja kunnan toiminnan organisointia, paikalliset olosuhteet huomioiden, siten, että muodostuisi yksi informaatiokanava kaikelle kunnassa tapahtuvalle ennaltaehkäisevälle toiminnalle. Tämä edellyttäisi Pirhan toimijan, sotetoimijan, kunnan hyvinvointikoordinaattorin ja kolmannen sektorin saumatonta yhteistyötä. Tämä kohottaisi myös Lähitorin profilia ennaltaehkäisyn toimijana. Malli ei kuitenkaan rajoittaisi kunnan itsenäistä toimivaltaa vaan helpottaisi asiakaskunnan tiedonsaantia mikä on erittäin tärkeää toiminnan tavoitteiden saavuttamiselle.

Vanhusneuvosto katsoo, että Lähitori on kansalaisten keskuudessa pysynyt lähes tuntemattomana. Tämän lisäksi nyt saatavilla oleva tieto on epätarkkaa ja toiminnan sisällöstä on eri yhteyksissä erilaista tietoa esim. lähitori/kotitori. Viestintää tulee selvästi lisätä ja selkeyttää. Ylipäätään ikääntyneiden suunnitelmassa ei ole selkeästi näkyvillä mikä taho vastaa mistäkin tavoitteesta tai osatavoitteesta/tehtävästä.

Lapsiperheet/lapset/nuoret

(Sähköisestä) perhekeskusmallista tulisi saada selkeä minimivaatimus kunnille. Yhteistyö kaikkien toimijoiden kesken on tärkeää. Lasten hyvinvoinnissa huomioitava myös lähipalvelujen turvaaminen, pelkät etävastaanotot eivät korvaa lähikontaktia hoitavaan tahoön. Monialainen yhteistyö nousee keskeisesti suunnitelmassa, mutta yhteistyö sosiaalityön kanssa tulisi sujuvoittaa käytännössä, esimerkiksi vähävaraisten lasten harrastusavustuksen suhteen. Kunnallahan ei ole pääsyä tai oikeutta saada asiakastietoja esim. harrastusavustusoikeuden selvittämiseksi. Eli edelleen toimitaan rinnakkain, ei yhdessä.

Neuvolasuunnitelma

Lähipalveluiden turvaaminen sekä matalan kynnyksen palveluiden saatavuus on turvattava. Myös eri asiantuntijapalveluiden lähipalvelut jalkautettava esim. palvelubussilla, eli asiantuntijat tulevat paikkakunnalle tarvittaessa, siten ettei perheiden tarvitse lähteä Tampereelle. Puheterapia ja muut terapiapalvelut ja niiden saatavuus on tärkeää, jotta ongelmat eivät kasaannu kouluikään. On huomioitava tässäkin, kuten muussakin hyvinvointi- ja terveydenhoidon työssä, että paikkakunnalla ei ole toimivaa julkista liikennettä.

Opiskeluhoルトosuunnitelma

Välittömän yhteyden saaminen pitää turvata kattavilla yhteydenottokanavilla ja niiden aukiololla. Terveydenhoitajan avoin vastaanottoaika tarvitaan jokaisena vastaanottopäivänä. Opiskeluterveydenhuollon palvelut järjestetään ensisijaisesti oppilaitoksen tiloissa. Palvelut tulee olla **ensisijaisesti** lähipalveluita. Etävastaanottoja (VideoVisit) voidaan järjestää joustavasti. Opiskeluhoルトosuunnitelma oli lausuttavista suunnitelmista ehkä konkreettisin ja selkein.

Järjestöt

Järjestöjen osuus on selkeästi kuvattuna esimerkein. Järjestöt ovat eriarvoisessa asemassa riippuen millä paikkakunnalla toimivat. Pienessä kunnassa järjestöt toimivat ilman palkattuja henkilöitä, kun taas suuremmassa kunnassa käytössä voi olla palkatun henkilön työpanos.

Pienten paikkakuntien avustusten saaminen HVA:lta vaikeaa, jos kriteerinä on yli kuntarajojen tapahtuva toiminta. Samoin yhdistykset ovat pienillä paikkakunnilla monialaisia, joten monen yhdistyksen toimintaan kuuluu myös hyte-työtä, vaikka se ei välttämättä erikseen erotukaan.

EPT

Kunnissa ehkäisevän päihdetyön koordinaattori **koordinoi** paikallistasolla tehtävää lakisääteistä ehkäisevää päihdetyötä. Jotta toiminta on tehokasta ja vaikuttavaa, tulee myös Pirhan sopimuskumppanin Mäntänvuoren Terveys Oy:n työntekijän/työntekijöiden olla mukana toiminnassa. Tämä ja muu yhteistoiminnassa tehtävä työ tulee huomioida sopimustekstissä.

